

YHTEENVETO VUODEN 2010 TANSSIN ESITYS- JA KATSOJATILASTOISTA

Tilastoinnin perusteet

Tanssin tilastoihin kootaan suomalaiset ammattitanssiesitykset, niihin myydyt liput ja kokonaiskatsojamäärät sekä tuotetut kantaesitykset. Tilastossa ei ole mukana tanssijoiden tai tanssiryhmien osaesityksiä erilaisissa monitaiteellisissa tuotannoissa eikä tanssioppilaitosten oppilasesityksiä. Mukaan ei ole laskettu myöskään esimerkiksi televisiolle, videolle tai cd-romille tehtyjä koreografioita.

Tilastoinnin pääasiallisena lähteenä on käytetty suoraan teattereilta, tuotantoryhmiltä, tapahtumajärjestäjiltä, yksittäisiltä koreografeilta ja aluekeskuksilta kerättyjä tietoja. Vaikka keruumenetelmä ei ole täysin kattava, tilasto antaa varsin luotettavan kuvan suomalaisen taidetanssin esitysvolyymistä ja yleisömääristä.

VOS-tanssiteattereiden (teatteri- ja orkesterilain piirissä olevien) osalta tiedot kerää Teatterin Tiedotuskeskus. Tanssin Tiedotuskeskuksen kokoamissa tanssin tilastoissa tiedot yhdistetään siten, että suuret laitosteatterit (Suomen Kansallisbaletti, Helsinki Dance Company), VOS-tanssiteatterit, muut tuotantoryhmät ja yksittäiset koreografit käsitellään omina alaryhminään.

Tanssin moninaiset tuotantotavat aiheuttavat tilastoinnissa tiettyjä ongelmia. Vuoden 2008 tilastoissa noudatettiin ensimmäistä kertaa käytäntöä, jossa yksittäisten koreografioiden yhteistuotannot VOS-ryhmien ja vapaiden ryhmien kanssa näkyvät myös yksittäisten koreografioiden kohdalla. Vuodesta 2006 alkaen on noudatettu käytäntöä, jossa sekä vapaiden ryhmien keskinäiset yhteistuotannot että vapaiden ja VOS-tanssiteattereiden yhteistuotannot tilastoidaan molempien tuotanto-osapuolien kohdalla. Näistä käytännöistä syntyvät päällekkäisyydet otetaan huomioon kokonaisluvuissa.

Tehtäessä vertailuja vuosiin 2000 - 2005 kokonaislukuja on vapaiden ryhmien osalta verrattava tällöin julkaistuihin erittelytaulukoihin; näinä vuosina vapaiden ja VOS-ryhmien yhteistuotannot tilastoitiin kokonaistaulukossa ainoastaan VOS-ryhmän kohdalla.

Vuodesta 2003 alkaen vapaiden ryhmien ja koreografioiden yksittäiset vierailut VOS-teattereissa on tilastoitu ko. vapaiden toimijoiden yhteydessä. Lisäksi vierailuesitysten katsojat näkyvät ko. VOS-teatterin kokonaiskatsojamäärässä. Suomalaisen tanssin kokonaiskatsojamäärässä on huomioitu näiden keskinäisten vierailujen aiheuttama päällekkäisyys. Lisäksi kokonaistilastossa on huomioitu gaala- yms. yhteisesityksistä syntyvät päällekkäisyydet.

Vuonna 2004 ja 2005 perustettujen tanssin aluekeskusten toiminta näkyy vuodesta 2005 lähtien erillisessä taulukossa. Taulukko kertoo, kuinka monen kantaesityksen ja esityksen järjestämiseen aluekeskukset ovat osallistuneet, ja mikä on näiden esitysten katsojamäärä. Kokonaistilastoissa esitykset ja katsojat tilastoidaan tanssiryhmän tai koreografian kohdalle. Aluekeskusten toiminta ei rajoitu pelkästään esitysten tuottamiseen. Keskusten muuta toimintaa ei tässä yhteydessä ole tilastoitu, joten esitys- ja katsojatilastot eivät kerro aluekeskusten toiminnan koko volyyymiä.

Suomalaisten tanssijoiden ja tanssiryhmien vierailut ulkomailla on eritelty omaksi tilastokseen mutta ulkomaanvierailut sisältyvät myös kokonaisesitys- ja katsojamääriin. Tilastoihin ei ole otettu mukaan suomalaisten koreografiensa ulkomaisille ryhmille tekemiä teoksia.

Esitys- ja katsojamäärät

Tanssiesitysten kokonaismäärä vuonna 2010 oli 2 625, kun vuonna 2009 esityksiä oli kaikkiaan 2 412. Kun ilmaisesitykset luetaan mukaan, tanssiesitysten määrä nousee 2 771:een. Kantaesityksiä tuotettiin yhteensä 188, kun vuonna 2009 kantaesitettiin 170 teosta. Tanssin kokonaiskatsojamäärä oli 544 034, vuonna 2009 luku oli 458 985.

VOS-tanssiteatterit tuottivat 52 kantaesitystä eli 25 prosenttia kaikista kantaesityksistä. Helsinki Dance Companyn ja Suomen Kansallisbaletin osuus kantaesityksistä on noin 3 prosenttia (6 teosta). Vapaiden tanssiryhmien osuus kantaesityksistä on 66 teosta eli noin 32 prosenttia. Itsenäisesti työskentelevät koreografit tuottivat noin 40 prosenttia kantaesityksistä (84 teosta).

Kymmenen VOS-tanssiteatterin osuus esitys- ja katsojamäärästä on edellisten vuosien tapaan suurin. Luvuissa on kuitenkin selkeä pudotus verrattuna aiempaan. VOS-ryhmien osuus esityksistä oli noin 45 prosenttia (1 253 esitystä), kun vuonna 2009 se oli vajaa 52 prosenttia (1316 esitystä). Kaikista tanssin katsojista VOS-ryhmien osuus oli vajaat 33 prosenttia (183 189 katsojaa), vuonna 2009 vastaava osuus oli 52 prosenttia (247 363 katsojaa).

Pudotus VOS-tanssiryhmien luvuissa johtuu siitä, että kolmella ryhmällä oli vuoden aikana iso yhteistuontanto VOS-puheteatterin kanssa. Kyseisten tuotantojen luvut näkyvät joko kokonaan tai pääosin ko. puheteatterin luvuissa. Yhteistuontannoista johtuva pudotus on erityisen selkeä Aurinkobaletin ja Tanssiteatteri Minimin luvuissa. Yhteistuontantojen lisäksi on huomioitava tanssin VOS-ryhmien määrän vähentyminen yhdellä edellisistä vuosista.

Suomen Kansallisbaletin ja Helsinki Dance Companyn osuus kokonaisesitysmäärästä oli 4,6 prosenttia (129). Niiden katsojaluku oli yhteensä 112 633 eli noin 20 prosenttia tanssin kokonaisesitysmäärästä.

Vapaiden tanssiryhmien osuus kokonaisesitysmäärästä oli noin 23 prosenttia (641 esitystä) ja katsojista 17 prosenttia (93 368 katsojaa). Vapaiden ryhmien katsojamäärä kasvoi vuodesta 2009 reilulla 17 000:lla.

Yksittäisten tekijöiden osuus kokonaisesitysmäärästä nousi selkeästi edellisestä vuodesta. Heidän osuutensa esityksistä on noin 28 prosenttia (792) ja katsojista peräti 31 prosenttia (171 404). Vuoden 2009 vastaavat luvut olivat 23 prosenttia esityksistä (596) ja 12 prosenttia katsojista (56 798).

Esitysmäärien merkittävä kasvu selittyi ensinnäkin tanssin aluekeskusten vaikutuksella nimenomaan yksittäisten tekijöiden työmahdollisuuksiin. Lisäksi muutamalla koreografilla oli vuonna 2010 perinteisten esitystilojen ulkopuolella tapahtuvia esityksiä, joilla oli kymmeniä esityskertoja. Lisäksi vuoden 2010 tilastoissa on 60 erillistä toimijaa, kun vuonna 2009 heitä oli 41. Katsojaluvun kaksinkertaistuminen puolestaan selittyy pääosin yhden koreografin Shanghai maailmannäyttelyn näyttelyalueella tapahtuneilla 85 esityksellä, jotka keräsivät yli 100 000 katsojaa.

Tanssin aluekeskusten toiminnan osuus kokonaistilastoista näytetään erittelytaulukossa. Kokonaistilastossa ko. taulukkoon merkityt esitykset ja katsojat on tilastoitu tanssiryhmien tai koreografioiden kohdalla. Vuonna 2010 aluekeskusten määrä kasvoi yhdellä viidestä kuuteen. Vuonna 2010 aluekeskukset osallistuivat 64 kantaesityksen tuottamiseen (65 kantaesitystä vuonna 2009). Aluekeskukset tukivat yhteensä 472 esitystä (624 esitystä vuonna 2009). Katsojia näillä esityksillä oli 88 831 (98 501 vuonna 2009).

Esitykset ulkomailla

Vuoden aikana nähtiin 29 suomalaisen tanssiryhmän ja koreografin teoksia yhteensä 24 eri maassa. Vuoden 2009 vastaavat luvut oli 41 toimijaa ja 30 maata. Ulkomailla järjestettiin 247 esitystä, joiden kokonaiskatsojamäärä oli 156 900. Tämä on lähes 29 prosenttia suomalaisen tanssin kokonaisesitysmäärästä. Vuonna 2009 ulkomailla nähtiin 172 esitystä, joilla oli 44 608 katsojaa. Suuri kasvu selittyy pääosin aiemmin mainituilla esityksillä Shanghai maailmannäyttelyn yhteydessä.

Kansainvälinen esitystoiminta on jo vakiintunut osaksi muutamien tanssiryhmien toimintaa. Suurimmalla osalla ryhmistä ei kuitenkaan ole resursseja järjestelmälliseen kv-toimintaan. Tästä johtuen kansainvälisen toiminnan volyyymi on edelleen altista vuosittaiselle vaihtelulle, kuten Shanghai-esimerkki osoittaa. Tilasto ei myöskään anna täysin kattavaa kuvaa suomalaisten tanssitaiteilijoiden ulkomaisista vierailuista, sillä luvuista puuttuvat suomalaisten koreografien ulkomaisille tanssiryhmille tekemät teokset.

Vuonna 2010 isojen teattereiden ja VOS-tanssiteattereiden osuus ulkomailla nähdystä tanssiesityksistä oli 39 prosenttia (101 esitystä), ja osuus kokonaiskatsojamäärästä noin 25 prosenttia (39 402). Vuonna 2009 vastaavat prosenttiluvut olivat 44 prosenttia esityksistä (84 esitystä) ja 59 prosenttia katsojista (27 344).

Vapaiden ryhmien ja freelancekoreografien osuus kaikista ulkomailla nähdystä tanssiesityksistä oli 61 prosenttia (158 esitystä) ja osuus katsojamäärästä noin 75 prosenttia (119 589). Vuonna 2009 freelancetoimijat keräsivät 55 prosenttia ulkomaisista esityksistä (188 esitystä) ja katsojista noin 41 prosenttia (18 962).